

• FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 6.

Lýsingarprísur fyri þettireglu: 30 øyr. á forsiðuni,
20 øyr. á 3. og 4. síðu. Við stórra lýsingum fest
avallatur í prísnum.

Leygardagin 6. februar 1937.

Kostar kr. 1,50 fjórðingsárið + Porto. Blaðið
verður bilagt á posthúsinum, brævasvarstøðum
og skrivstovuni. Telf. 143.

11. ár.

Arbeiðislønir, keypikraftin - og kreppan.

Gav verðin fjøldini góða lön, vildi hin upp-
hópaða framleiðslan verðið keypt, og „hjólíni“
komið aftur ígongd, arbeiðisloysið horvið
- og kreppan við.

Spárið, verið »noysom« sum
í gomlum dögum! Hvussu ofta
hoyrdu vit ikki hesi manandi
orð á Føroya løgtingi, tá ið talan
var um arbeiðaranna tröngu og
smáu kor. Henda talan er ikki
bara kend frá okkara heimligu
oddamonnum fyri »snúsfornufti-
gu« konservatismu. Hon hevur
verið gott láftin hjá øllum
konservativum.

Men so lægið tað ljóðar, er
sannleikin tann, at hesin stór-
kapitalistanna spardómur kring
heimin, sum mest var ávístur
til at verja tær smáu og neyðars-
ligu lönir og kveistra burtur
krøv arbeiðaranna um lønhæk-
kingar — hann er rötin til og
hövuðshornasteinurin undir
kreppuni, okkara kreppu eins
og alheimskreppuni.

Tað er sjálvandi altíð rætt
ikki at brúka meir enn ein for-
tjenar og kann rinda. Tá annars
verður ein á húsagangi og
ómyndugur, áðrenn ein veit av.

Men tað er kortini líka satt
fyri tí: at hin minst møgulu-
gá lönin, ið verður sett fyri at
arbeiðsharrarnir og virkið skal
vinna mest møgult, gevur hini
minstu keypievni. Og uttan
keypievni hjá fjøldini sleppst
ikki av við eina stóra framleiðslu,
ið tessvegna má stæða — og
so hava vit kreppuna. Ein
samlað hækking — fyri at verða
munandi, má hon fara fram í
øllum londum — vil tí geva
fjølðini keypievni og vil harvið
økja um eftirspurningin eftir
vørnum, ið framleiðast, alto
geva eina stórri framleiðslu og
harvið meiri arbeið og minni
arbeiðisloysi — alto bota um
kreppuna. Í hesum sambandi
skal merkjast, at tað eru tey
stóru londini, sum avgera fram-
leiðsluarbeidislöna — ganga
hesi lond á odda við lágar lön
og færa eina »illoyala« kappin,
kunnu tey smærri londini ikki
stíga stórt hærra í lønum uttan
at missa soluna av framleiðsluni.

Fyri hesi lond ræður her orða-
takið, at ein má goggja við
teim úlvunum, ein er ímillum.

Tó kunnu vit síggja, at lond,
sum t. d. norðanlondini, ið hava
ein so sera væl útbúgvan og
dugandi arbeiðaraflokk, kunnu
kappast í framleiðslu við onnur
lond, har arbeiðislönin er nóg
minni. Hetta kemur av, at arbeið-
araralassin í norðanlondum
stendur í arbeiðisvenjan og
arbeiðskunnleika fremri enn
arbeiðarin í hinum lágtmætaða
londunum.

Javnaðarmanna loysunnarorð
kring heim in í bardaganum
móti kreppuni eru tí:

**Stórri og stórri keypievni
hjá fjøldini og arbeiðskunn-
leiki.**

**Tað vil økja framleiðsluna
og geva teim arbeiðisleysu
arbeiði.**

**Tá ið øll eru í arbeiði, og
øll hava ráð at keypa - tá
er eingin kreppa.**

Men hetta fremist ikki til
fullnar við einum isoleringar-
politikki, eini yvirdrivari
nationalismu, men einans við
einari internationalari broyting,
ið miðar fmóti einum internat-
ionalum samarbeiði við lønum,
arbeiðslönd og produktion í tí-
líkum forholði hvørt til annað
og so regulerað, at øll fáa arbeiði
og fulla keypikraft av framleiðslu-
ni í hósakandi máti.

Hví skulu ikki øll fáa fisk at
eta, ífall fiskur kann framleiðast
til øll?

Hví skulu ikki øll fáa fruktir,
ífall fruktir kunnu framleiðast
til øll? O. s. fr., o. s. fr.

»Blev alle nydende
blev alle ydende
og ingen arbejdslos. . . «

KØDCENTRALEN
Tlf. 173. KONGEBROEN Tlf. 173.

Altid 1. Kl. ungt Oksekød,
Paalæg og Konserver.
En Gros & En Detail.
Bygdeordrer ekspederes omg.

„SMØRLIKA . . . ?
„Ja, . . . vitaminir!!!

A Føroya Løgtingi 1936.

Skrivstovuhald til sóknar-
stýrismenn.

Djurhuus:

Nevndin mælir til at seta eina
fasta reglu fyri, hvat ið hvør
kommuna kann rinda til skriv-
stovuhald til sóknarstýrismen-
n. Eftir hesum uppskoti frá
nevndini kann skrivstovuhaldið
setast til 50 øyr. fyri hvønn
fbúgvara í kommununi ásamt
2 pct. av álíkingini. Sóknar-
stýrini fáa hvørt ár meir og
meir at gera. Harfyri má skriv-
stovuhaldið hækast. Tá kunnu
vit eisini krevja, at roknskap-
urin verður greiddur úr hond-
um í rættari tíð o. s. fr.

Uppskotið varð samtykt.

Umvøling av fiskiskippingum.

Nolsøe

greiddi frá málinum. Reiðarar
senda umsókn inn á ting um
hjálp til umvøling av skipunum.
Teir eru ikki forir fyri at lata
umvøla, uttan at tað almenna
stýðjar teir, og sum tey eru,
kunnu ið hvussu er summi av
teim ikki fara út aftur. Nokur
skip torva nýggjan motor ella
umvøling av motorinum. Heldur
ikki hetta eru reiðararnir forir
fyri.

Djurhuus:

Sambandsflokksins vegna lovi
eg at stýða sakina. Skipini
torva umvøling, og ráðini hjá
reiðarunum eru lítil og hjá
sumnum eingi.

Dam:

Málið er stórt og týðningar-
mikið. Vit megu hugsa um, hvat
tingið kann gera hesum máli
viðvíkjandi. Skipini mega ikki
verða liggjandi og menninir
ganga arbeiðsleysir. Tingið má
kanna viðurskiptini hjá reiðar-
unum. Tíðirnar eru ekstra-
ordinerar. Hitt almenna má
stýða vinnulívið men samstundis
føra kontrol og krevja teir ymisku
roknskapir framlagdar fyri tingið.
Reiðarar klaga yvir, hvussu illa
tað gongst at sleppa av við
fiskin, og at hetta er orsøkin í,
at teir eingi ráð hava. Vit javn-
aðarmenn hava í mong ár ar-
beitt fyri at fáa ein solucentral
ella rættari ein solu- og keypslu-
central. Henda central má tað
almenna hava í hondum. Í
Amerika veit eg, at møgulei-
leikar eru fyri at selja fisk. Tað
ræður um at fáa tann rætta
mannin at arbeiða fyri okkum.
Vit eiga at taka ein mann, sum

eg veit hevur arbeitt seg upp
frá fátækum korum og er vorðin
skipari á einum stórum damp-
ara í Amerika. Hann er væl
umtøktur har yviri og erkendur
bæði í Suður- og Norðamerika.

Vinnulívið.

At tað føroyska vinnulívið er
komið í óföri, vita vit øll. Her-
um eru øll á einum máli. Eisini
eru øll á einum máli um, at
tað má gerast alt, ið gerast kann,
fyri at koma burtur úr óförunum.
At Føroya løgting ikki er fært
fyri hesa uppgávu uttan við
hjálp aðrastaðni frá, vita vit.

Tá tingið hevði verið saman
o. u. 8 vikur, kom umsókn frá
reiðarafelagnum um hjálp til
umvøling av skipunum og garanti
fyri fostum prisi komandi
summar. Samstundis kom um-
sókn frá p/f. Úvak um hjálp til
»Ananus«.

Føroya løgting hevur ikki
slíkan pening um hendi, sum
torvar til slíkar uppgávur. Tingið

viðtók tí at biðja fiskaribankan
í Keypmannahavn um at veita
lån til umvøling av skipum og
biðja ríkisstjórnina um at tingast
við útsendingar frá reiðarunum
um hin spurningin, meðan tingið
setti eina nevnd at kanna viður-
skiftini viðvíkjandi »Ananus«.
Henda nevndin fekk tingsins
heimild til tingsins vegna at lut-
taka við einum fimtaparti í
útreiðslunum til »Ananus« og
heita á statin — fiskaribankan
— um fyra fimtapartar. Tó skal
nevndin fyrst kanna eftir, hvør-
vitt »Anana« hevur møgulei-
leika fyri at kunna bera seg í
framtíðini.

Meira sá tingið seg ikki fort
fyri at gera. Vóru hesi stórmál
komin nakrar vikur fyrr inn á
ting, so hevði omanfyri umtalaða
nevnd kunnað sett uppskot fram
fyri tingið og fingið tað viðtikið
og møguligvis kundi tingið eisini
fingið svar úr Keypmannahavn,
hvortvitt ríkisstjórnin og fiski-
skapsbankin eru sinnað at hjálpa.
Men tað kann ikki leggjast
tinginum til skomm, at sakirnar
ikki komu inn fyrr enn í síðstu
stund. Men nú eru hesi stór-
mál vónandi til viðgerðar í
Keypmannahavn, og hadani má
svar fást skundsliga. Tað vilja
okkara ríkisdagsmenn óivað gera
útveg fyri.

At veita lån og stuðning til
omannfyri umtalaðu mál krevur
nóg av løgtingi, stati og pening-
støðum, serliga fiskiskapsbank-
anum í Keypmannahavn. Hvussu
úrslitið verður, er enn ikki
greitt, men vit vóna tað besta,

og serliga mega vit vóna og
krevja, at svar niðri frá kemur
sum skjótast, og eingin skuldi
verið nærri enn »Dimmalætting«
at vita skil á, hvørjar vónir ið
eru fyri einum góðum úrsliti.
Landstingsmaðurin er fyrrver-
andi blaðstjóri, núverandi for-
rættingsforari av »Dimmu«,
og fólkatingsmaðurin, sum er
faðir at tí núverandi blaðstjóra
»Dimmalættingar«, má sigast at
standa blaðnum ógviliga nær.
Men skal ein døma eftir odda-
greinini í »Dimmu« nr. 2 í ár
við yvirskriftini: »Udbytteste«, so
tykist »Dimma« at liva í somu
óvissu sum onnur blað — ja,
sum øll her á landi. »Ved Læg-
tingssamlingens Slutning forelæs
intel Resultat, hvorpaa man
med Sikkerhed kunde bygge
den Antagelse, at den paakrævede
ekstaaordinære Støtte vilde
komme,« skriver »Dimma« m. a.
Hesum viðvíkjandi segði eg í
áðni, at hesi stórmálini komu
so seint inn á ting, at tað var
ógjorligt at fáa spurt seg fyri hjá
ríkisstjórn og fiskiskapsbanka,
áðrenn tingið fór heim.

— Um inntøkumálina sigur
»Dimma«, at ley eru »paa det
nærmeste lig Nul« av tí, at »den
faktiske Værdi af disse afhænger
af, hvorledes Erhvervsproble-
merne klares, og disses Løsning
var man ikke naaet til, da Læg-
tinget hjemsendtes.«

Hesum viðvíkjandi er at siga,
at alt stóggar her á landi, ífall
skipini ikki sleppa út; men líka
vist er tað, at nýggj skip og
nýggjar driftir ikki verða stýðjað-
ar, uttan so er, at tingið fær
meira inntøkur.

At skifta orð við »Dimmu.«
um móðurmál okkara er bert
at spilla tíð og blekk burtur, tó
kann ein ikki lata vera at nerta
við tað, ið »Dimma« sigur um
at tingið í vetur gar sær stundir
til at hagraiða tær sakir um
føroyskt mál. Tí hvat er tað, ið
sambandið og sjálvstýrið hava
klandrast um ár eftir ár nú í
ein mannsaldur uttan føroyskt
mál í skúlum og kirkjum og
sjálvstýri ella samband.

Nú er klandrið um móður-
málið fyri síðstu ferð burtur-
lagt. Nú hava bæði danskt og
føroyskt líka rætt í Føroyum.
Hitt klandrið um samband og
sjálvstýri hava vit ikki fingið
út av verðini enn; men nú eru
tað bert tveir menn á tingi, sum
týma at spilla tíð uppá slíkt, og
teir eru báðir so gamlir nú, at
teir halda ikki leingi klandrið
viðlíka.

Annars tykist tað lægið, at
»Dimmalætting« sigur, at lítið
er gjørt í løgtinginum í vetur,
og at tað hava javnaðarmenn